

Π Ρ Ο Β Ο Λ Ε Σ

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΥ

Οι κύκλοι της Ιστορίας

Η θεωρία του failed state κλονίζεται όταν διαβάσει κανείς το βιβλίο του Στάθη Ν. Καλύβα «Καταστροφές και Θρίαμβοι. Οι 7 κύκλοι της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας» (εκδ. Παπαδόπουλος), που είναι, ήδη, ένα πολυδιαβασμένο ανάγνωσμα για το «ελληνικό ζήτημα». Ο Στάθης Ν. Καλύβας αποφεύγει, φυσικά, οποιαδήποτε βεβαιότητα, αλλά τολμάει να κάνει μια υπόθεση, ότι δηλαδή το ελληνικό κράτος από τη δεκαετία του 1820 ως σήμερα έχει περάσει μεγάλες κρίσεις, καταστροφές, διχασμούς, έχοντας, όμως, διασωθεί, σχεδόν πάντα, στη σωστή όχθη. Οι κλυδωνισμοί και οι καταστροφές (1897, 1922, 1944, 1967, 1974) ήταν αποτέλεσμα διχασμών, λανθασμένης ανάγνωσης διεθνούς περιβάλλοντος και αυτοκαταστροφικής υπερεκτίμησης εσωτερικών δυνατοτήτων, αλλά η Ελλάδα, στο πηλίκιο της Ιστορίας, δεν είναι αποτυχημένο κράτος.

Η σύγχρονη Αθήνα, πρωτεύουσα των αντιφάσεων της ιστορίας του ελληνικού κράτους.

Το πυκνό αυτό βιβλίο των 300 σελίδων εκκινεί και καταλήγει στην τρέχουσα κατάσταση, αφήνοντας ανοικτό παν ενδεχόμενο, αλλά εμπνέεται και οργανώνει το δομικό στοιχείο του από τη βαθιά θεώρηση του ελληνικού κράτους. Από τη σκοπιά που μας προτείνει ο Στ. Καλύβας είναι, πράγματι, αξιοθαύμαστο το γεγονός ότι μόνο της ίδρυσης του ελληνικού κράτους αλλά της ίδιας της ιδέας για τη δημιουργία μιας φιλελεύθερης, τπρουμένων των αναλογιών, νησίδας στην άκρη μιας καθυστερημένης και άγονης νησίδας της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Οι κύκλοι της οικονομικής ευημερίας και των κρατικών υποδομών, στις δεκαετίες 1880-90, 1910, 1920, 1950, 1960, 1970, 1980, 1990, 2000, με τις πολλές αποχρώσεις και διακυμάνσεις, μαρτυρούν την ύπαρξη μιας δυναμικής ανάμεσα στο αστικό κράτος και τον διεθνή παράγοντα. Η περίπτωση, δε, του ελληνικού οικονομικού θαύματος του '50 και '60 εξάιρεται -και δικαίως- ως μοναδική. Το μέλλον, όμως, είναι άγραφο βιβλίο. Αν διαβάσει κανείς, όμως, ανάμεσα στις γραμμές, θα δει τους κύκλους να συνεχίζουν.